

УДК 347.4

ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ СТОРІН ДОГОВОРУ ДОРУЧЕННЯ

Студ. М.В. Лук'янчук. гр. БП-2-17
Студ. Г.Л. Амбруш. гр. БП-1-16
Науковий керівник Телестакова А.А.
Київський національний університет
технологій

Мета та завдання дослідження. Мета даного дослідження полягає в проведенні системного аналізу зобов'язань з надання послуг, цивільно-правових аспектів регулювання договірних відносин, що виникають між довірительом і повіреним, аналіз чинного законодавства щодо регулювання договірних відносин з надання послуг.

Завданням дослідження є проаналізувати права та обов'язки сторін договору доручення.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що впливають з договору доручення.

Предметом дослідження є права та обов'язки сторін, що виникають з договору доручення.

Результати дослідження. Слід зазначити, що теоретичною основою для дослідження договору доручення, стали праці таких науковців-цивілістів як Михайлюк О., Дихти Н.М., Телестакової А.А., Дмитренко Л.Д. та інших.

Становлення в Україні ринкових економічних відносин зумовлює необхідність кардинального реформування певних складових цивільного законодавства, зокрема договірних відносин, які в сучасних умовах мають служити вдосконаленню цивільно-правового регулювання суспільних відносин. В процесі укладання і виконання цивільно-правових договорів реалізуються певні соціально-економічні права громадян.

Все більшого значення набувають сьогодні гарантії реального і повного здійснення прав і обов'язків суб'єктів цивільного права. До числа таких гарантій слід віднести закріплену за учасниками цивільного обороту можливість отримувати послуги і допомогу представників. Найбільш поширеною формою є саме договір доручення, предметом якого є юридичні дії повіреного як в сфері цивільних, так і сфері окремих сімейних, цивільно-процесуальних, земельних, трудових, адміністративних і кримінально-процесуальних відносин.

Договір доручення як двосторонній зв'язок між сторонами передбачає наявність взаємних прав та обов'язків.

Тож, повірений, як і будь-яка сторона двостороннього договору, має певні обов'язки, закріплені у ст. 1006 ЦК України. Одним із головних обов'язків повіреного є повідомлення довірительу на його вимогу всіх відомостей про хід виконання його доручення. Тобто повірений має повідомляти про всі обставини, що можуть перешкоджати досягненню мети. Це дає можливість довірительу змінити, конкретизувати свої вказівки відповідно до обставин, контролювати діяльність повіреного, вчасно вживати необхідних заходів з метою захисту власних інтересів.

Також ст. 1006 ЦК України передбачені необхідні дії у разі виконання доручення або його припинення. Насамперед, повірений зобов'язаний повернути довірительу довіреність, якщо її строк ще не закінчився. Крім того, він має надати повний звіт та виправдані документи (рахунки, квитанції тощо), якщо це вимагається за умовами договору, та характером доручення. Виконання цього обов'язку має значення для складних доручень, які

охоплюють необхідність здійснення великої кількості будь-яких дій, розрахунків тощо. Звіт повіреного має містити всі відомості про вчинені ним дії та досягнуті результати. Ця інформація необхідна довірителю для здійснення прав та обов'язків, що виникли внаслідок дій повіреного. Звіт може бути як в усній, так і в письмовій формі. Обов'язок негайно передати довірителю все одержане у зв'язку з виконанням доручення є найголовнішим, тому що переданий результат є метою доручення. Так, одержані повіреним для довірителя гроші, речі, документи та інше майно від третіх осіб належать довірителю з моменту, коли вони були вручені повіреному. Довірителю також необхідно передати документи, що свідчать про наявність правових зв'язків між ним та третіми особами [2].

На довірителя теж покладається низка обов'язків. Зокрема, обов'язок довірителя видати повіреному довіреність на вчинення юридичних дій впливає зі змісту самого договору доручення, оскільки повірений діє від імені довірителя.

Довіритель зобов'язаний (якщо інше не передбачене договором доручення): забезпечити повіреного засобами, необхідними для виконання доручення; відшкодувати повіреному всі витрати, що були необхідні для виконання договору доручення. Інші витрати, зроблені повіреним, підлягають відшкодуванню лише у тому випадку, якщо вони були здійснені з відома довірителя. Витрати повіреного складаються зі здійснених ним необхідних витрат на поїздки, проживання, харчування тощо. Але в кожному разі довіритель відшкодовує повіреному лише фактичні витрати, що були необхідними для виконання договору доручення (ст. 1007 ЦК України) [1].

Обов'язок довірителя негайно прийняти все одержане повіреним пов'язаний з обов'язком повіреного, передбаченим п. 3 ч. 1 ст. 1006 ЦК України. У випадку, коли повірений самостійно ухилився від умов договору доручення, довіритель не зобов'язаний приймати від нього виконання, за винятком, передбаченим ст. 1004 ЦК України. Якщо ж довіритель порушить свій обов'язок прийняти виконане, то повірений має право вимагати відшкодування шкоди, завданої такою відмовою.

Для захисту інтересів довірителя обов'язки також покладено на спадкоємців повіреного та ліквідатора юридичної особи-повіреного. Вони повинні повідомити довірителя про припинення договору доручення та вжити заходів, необхідних для охорони майна довірителя, зокрема зберегти його речі, документи та передати їх довірителю (ст. 1010 ЦК України) [4].

Довіритель має право надати право повіреному, який діє як комерційний представник, відступати в його інтересах від змісту доручення без попереднього запиту про це (ч. 2 ст. 1004 ЦК України); у будь-який час відхилити замісника, якого обрав повірений (ч. 2 ст. 1005 ЦК України); відмовитися від договору доручення в будь-який час (ч. 2 ст. 1008 ЦК України). Довіритель має право відмовитися від договору доручення без попереднього повідомлення про це повіреному, у разі припинення юридичної особи, яка є комерційним представником (ч. 3 ст. 1008 ЦК України).

Повірений має право діяти від імені довірителя (ст. 1000 ЦК України). Повірений має право на плату за виконання свого обов'язку за договором доручення, якщо інше не встановлено договором або законом (ч. 1 ст. 1002 ЦК України). Відступити від змісту доручення, якщо цього вимагають інтереси довірителя і він не міг попередньо запитати довірителя або не одержав у розумний строк відповіді на свій запит. Повіреному, який діє як комерційний представник, довірителем може бути надано право відступати в його інтересах від змісту доручення без попереднього запиту про це (ст. 1004 ЦК України). Повірений має право передати виконання доручення іншій особі (заміснику), якщо це передбачено договором або якщо повірений був вимушений до цього обставинами, з метою охорони інтересів довірителя (ч. 1 ст. 1005 ЦК України). Повірений може відмовитися від договору доручення в будь-який час (ч. 2 ст. 1008 ЦК України). Договором доручення може бути

встановлено виключне право повіреного на вчинення від імені та за рахунок довірителя всіх або частини юридичних дій, передбачених договором (ч. 2 ст. 1000 ЦК України).

Висновки. договір доручення відносять до договору про надання юридичних послуг, і його предметом є надання замовнику допомоги у реалізації прав, що йому належать, чи виконанні обов'язків, які на нього покладені, від імені і за рахунок того, кого представляють. За договором доручення предметом може бути тільки виконання юридичних дій, тобто таких, які створюють для довірителя правові наслідки щодо третьої особи. Результат домовленості відображається у повноваженнях представника, зазначених у договорі та/або довіреності. Договір доручення є консенсуальним, оскільки він вважається укладеним з моменту досягнення між сторонами згоди. Він має бути оплатним, якщо інше не встановлено договором або законом.

Ключові слова: права повіреного, обов'язки повіреного, права довірителя, обов'язки довірителя, договір доручення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№40-44. Ст. 356
2. Дихта Н. М. Універсальність представництва шляхом використання договору доручення / Н. М. Дихта. // Юридична наука і практика. – 2017. – С. 74–77.
3. Дмитренко Л. Д. Сутність та ознак представництва / Л. Д. Дмитренко. – Львів: Світ, 2015. – 439 с.
4. Михайлюк О. Особливості виконання договору доручення третьою особою / О. Михайлюк. // Право України: юридичний журнал; науково-практичне фахове вид. Нац. акад. правових наук України. – 2014. – №5. – С. 398–404.
5. Мірзоян А.А. Договір доручення за римським та за сучасним цивільним правом України / А.А. Мірзоян. – К.: Київський міжнародний університет, 2003. – с. 59-65.